पोलीस कोठडीत होणारे मृत्यूप्रकरणाबाबतची माहिती, घटना घडल्यापासून किंवा घटनेची माहिती कळल्यापासून २४ तासाच्या आत राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोग, नवी दिल्ली यांना कळविण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन,
गृह विभाग,
परिपत्रक क्र. एचआरसी १०९७/१७४/पोल-१४,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२,
दिनांक: ६ नोव्हेंबर, १९९७

वाचावे:-१] शासन परिपत्रक क्र. गृह विभाग क्र. एचआरसी ११९४/जीआय/२७३/सीआर२३/विशेष-१[ब], दिनांक १५. ३. १९९५.
२] शासन परिपत्रक, गृह विभाग क्र. एचआरसी १०९५/४१/पोल-१४, दिनांक १७. १. १९९६.
३] शासन परिपत्रक, गृह विभाग क्र. एचआरसी १०९६/२९८/पोल-१४, दिनांक १४. १०. १९९६.

## परिपत्रक

पोलीस कोठडीत होणारे मृत्यू व न्यायालयीन कोठडीत होणार मृत्यू याबाबतचा अहवाल घटना घडल्यापासून २४ तासाच्या आत राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोग, नवी दिल्ली यांना कळविण्याचे शासन परिपत्रके अनुक्रमे दि. १५. ३. ९५ व दि. १७. १. १९९६ च्याव्दारे कळविले होते. तद्नंतर दि. १४. १०. १९९६ च्या शासन परिपत्रकान्वये जुवेनाईल होम्स व निरनिराळ्या कायद्यांतर्गत चालविण्यात येणाऱ्या इतर होम्स/संस्था यामध्ये होणारे मृत्यू व बलात्काराच्या घटना घडली त्या क्षणापासून २४ तासाच्या आत अहवाल आयोगास कळविण्याचे स्पष्ट आदेश सर्व संबंधितांना देण्यात आलेले होते.

२. उपरोक्त आदेशाप्रमाणे आयोगास सर्व घटनांचा अहवाल संबंधिताकडून पाठविण्यात येत असतो. परंतु आयोगास पाठविण्यात येणारे अहवाल काही प्रकरणात फारच त्रोटक स्वरूपात पाठविले जातात व त्यापाठोपाठ त्याप्रकरणाचे सविस्तर अहवाल पाठविले जातात. अशाप्रकारच्या माहिती/अहवालाची छाननी केल्यानंतर आयोगास असे आढळून आले आहे की, संबंधितांनी पाठविलेली माहिती अपुरी असून त्यासाठी अधिक माहितीची मागणी आयोगाकडून केली जाते. तरी अशा घटनांची सर्व आवश्यक ती माहिती प्राप्त व्हावी या दृष्टीकोनातून आयोगाने संबंधित अधिकाऱ्यांच्या उपयोगासाठी विवरणपत्र [ Format ] " Information Sheet for **custodial** death cases reported to the N.H.R.C." पाठविले आहे. आयोगाने योजल्यानुसार सदर विवरणपत्रात नमूद केलेल्या सर्व रकान्यात योग्य ती माहिती भरून आयोगास पाठविण्यात यावी, असे आयोगाने शासनास पाठविलेल्या दि. १६ ऑक्टोबर, १९९७ च्या पत्राद्वारे कळविले आहे. [सोबत पत्राची व विवरणपत्राची प्रत जोडली आहे.]

तरी उपरोक्त परिच्छेद-२ मध्ये नमुद केल्याप्रमाणे पोलीस कोठडीत अथवा न्यायालयीन कोठडीत झालेल्या मृत्युप्रकरणीचा अहवाल [इंग्रजीत] मृत्यूची घटना घडलेल्या क्षणापासून किंवा घटना कळल्यापासून २४ तासाच्या आत सोबत जोडलेल्या विवरणपत्रातील रकान्यात भरुन राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोग, नवी दिल्ली यांना विनाविलंब पाठविण्याची दक्षता घ्यावी व त्याची प्रत शासनास सादर करावी. कृपया उपरोक्त आदेशाचे कटाक्षाने पालन करावे.

सं. कृ. अभ्यंगार

[ सं. कृ. अभ्यंगार ] ६/११/९७

प्रधान सचिव, गृह [ विशेष ], महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

सर्व सचिव, गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई,

सचिव, समाजकल्याण विभाग, मंत्रालय, मुंबई

पोलीस महासंचालक व पोलीस महानिरीक्षक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई,

पोलीस महानिरीक्षक, नागरी हक्क संरक्षण विभाग, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई

सर्व पोलीस आयुक्त,

सर्व पोलीस उपमहानिरीक्षक,

सर्व विभागीय आयुक्त,

कारागृह महानिरीक्षक, महाराष्ट्र राज्य, पुणे,

सर्व जिल्हा दंडाधिकारी,

सर्व पोलीस अधीक्षक,

सर्व समादेशक, राज्य राखीव पोलीस बल,

संचालक, समाजकल्याण विभाग, पुणे,

सर्व सह सचिव/उपसचिव, गृह विभाग.

R.C.Jain
Registrar(Law)

No.40/11/97-LD
राष्ट्रीय मानव अधिकार आयोग,
National Human Rights Commission
Sardar Patel Bhawan,
Sansad Marg, New Delhi.
110 001.
16th October, 1997

To

The Chief Secretaries of all States
and Union Territories (By name)

Sir/Madam,

Vide letter No.66/SG/NHRC/93 dated 14.12.1993 addressed to the Chief Secretaries of all States/Union Territores, the Commission had directed all District Magistrates/Superintendents of Police to report about the incidents of custodial deaths and custodial rapes within 24 hours of the occurrence or coming to know of such incidents.

Pursuant to the said directions, the Commission has been receiving intimations in regard to most of such incidents but it has been found that the information that is normally received is generally brief and sometimes followed by a more detailed report. Scrutiny of such intimations/reports has shown that all relevant information is not furnished and, therefore, the Commission has to call for further information. With a view to ensure that all relevant information with regard to these incidents is received by the Commission, a format of "Information Sheet for custodial death cases reported to the NHRC" ( copy enclosed herewith) has been devised by the Commission for the use of the concerned authority(s) while sending the report with regard to the incidents of custodial deaths.

It is, therefore, requested that the concerned authority(s) in your State/Union Territory may be given appropriate instructions so as to ensure that henceforth the report of the incident of custodial deaths is sent to the Commission in the enclosed format.

Receipt of this communication may be acknowledged and action taken in this behalf be intimated to the Commission at the earliest.

Yours faithfully,

Sd/-
( R.C. Jain )
Registrar

(Information should be sent in the following format to the NHRC in continuation of the initial report about custodial death.)

1. Place of death ____________ PS ____________ Dist.. ________

State ____________

2. In the custody of ____________________________

3. Time of death:- Day __________ Date __________ Time __________

4. Reported by __________ on __________ Mode: TEL./FAX/other

5. (a) Name of Deceased:- ____________________________

(b) Father's/Mother's/ husband's name:- ____________________________

(c) Age(give date of birth if available) ____________________ Sex-M/F

(d) Nationality ____________________________

(e) Address ____________________________

____________________________

____________________________

6.(a) Whether undertrial/convict, ____________________________

(b) In any other case give particulars:- ____________________________

7. Date & Time of taking into custody ____________________________

8. Furnish particulars of the case leading to death. ____________________________

9. Whether relatives informed- Yes/No

If yes, date, name, address and relationship ____________________________

____________________________

____________________________

10. Date of FIR & Offence ____________________________

Details of known/suspected/unknown/ accused person) ____________________________
(with full particulars)

11. When last medically examined in custody. ____________________

12. State of the dead body when first seen and by whom. (Whether fresh/ decomposed, naked/clothed, intact/mutilated.)

13. Whether inquest done? If yes, enclose copy of Inquest. If not, give reasons. ____________________

14. Post-mortem done - Yes/No
If yes, where it was done ____________________

Enclose a copy of PM report.
If not give reasons ____________________

15. (a) Whether video filming of Post-mortem done? if yes, enclose cassette.

(b) Name of person taking video. ____________________

16. If Chemical Analysers report is sought,
Furnish date& particulars. ____________________
(Enclose copy of Report)

17. If Serologists report is sought
Furnish date & particulars. ____________________
(Enclose copy of report)

18. Whether Magisterial inquiry was held? if yes, enclose copy.
If not, give reasons ____________________

19. Likely cause of Death ____________________
(homicidal/suicidal/accidental/natural)

20. To whom body was handed over, Name,address & date ____________________

____________________

(relationship with deceased) ____________________

21. How dead body was disposed? Buried/cremated.

Reasons for delay in reporting if any ____________________

Any other relevant information ____________________

________________________________________

Date:-

(Name & Signature of Officer
sending the report)

Note.- If space available is not sufficient, please enclose a separate sheet.

********************